Üniversite Ö?rencileri için ?nsan ?mmün Yetmezlik Virüsü/Edinilmi? Ba????kl?k Yetmezli?i Sendromu (HIV/AIDS) ile Ya?ayan Bireylere Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üniversite Ö?rencileri için ?nsan ?mmün Yetmezlik Virüsü/Edinilmi? Ba????kl?k Yetmezli?i Sendromu (HIV/AIDS) ile Ya?ayan Bireylere Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32119

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu çal??ma, üniversite ö?rencilerinin **?nsan ?mmün Yetmezlik Virüsü/Edinilmi? Ba????kl?k Yetmezli?i Sendromu (HIV/AIDS)** ile ya?ayan bireylere yönelik tutumlar?n? ölçmek amac?yla geçerli ve güvenilir bir psikometrik araç geli?tirmeyi hedeflemi?tir. Geli?tirme süreci sonucunda, ölçek dört alt boyuttan ve toplam 18 maddeden olu?an, yap?sal olarak do?rulanm?? bir forma ula?m??t?r. Bu ölçek, özellikle genç yeti?kin popülasyonunda **HIV/AIDS** ile ili?kili damgalama, kabullenme ve kaç?nma davran??lar?n? bilimsel yöntemlerle de?erlendirme kapasitesine sahiptir.

Anahtar Kelimeler

HIV/AIDS, **Tutum Ölçe?i**, Üniversite Ö?rencileri, Damgalama, Ölçek Geli?tirme, Psikometri.

Yazarlar

Ceylan, E., Koç, A.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkiye'deki üniversite ö?rencilerinin **HIV/AIDS** ile ya?ayan bireylere kar?? sergiledikleri tutum düzeylerini standardize edilmi?, bilimsel geçerlili?i kan?tlanm?? bir yöntemle ölçmektir. Bu amaçla geli?tirilen araç, e?itim ve halk sa?l??? alan?nda yap?lacak çal??malara, ö?rencilerin tutumlar?ndaki olumsuzluklar? belirleme ve buna yönelik müdahale programlar? geli?tirme konusunda veri sa?lamaktad?r. Ölçek, özellikle kaç?nma, empati, sosyal ili?ki kurma ve kabullenme gibi kritik tutum bile?enlerini de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Yap?sal Özellikler

Üniversite Ö?rencileri için **HIV/AIDS** ile Ya?ayan Bireylere Yönelik Tutum Ölçe?i, bireylerin **HIV/AIDS** ta??y?c?lar?na kar?? gösterdikleri psikososyal tepkileri ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, toplam 18 madde ile dört farkl? alt boyutu ölçmektedir. Bu alt boyutlar, bireylerin bili?sel, duygusal ve davran??sal e?ilimlerini yans?tmaktad?r.

Ölçe?in alt boyutlar? ?unlard?r:

Kaç?nma: Bireylerin HIV pozitif ki?ilerle fiziksel veya sosyal temastan kaç?nma e?ilimleri.
Empati: HIV ile ya?ayan bireylerin durumlar?na kar?? duyulan ?efkat ve üzüntü düzeyi.
?li?ki: HIV pozitif bireylerle yak?n ki?isel veya romantik ili?ki kurmaya yönelik isteklilik.
Kabullenme: HIV pozitif bireyleri toplumun normal bir parças? olarak görme ve onlara kar?? ayr?mc?l?k yapmama e?ilimi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, yap? geçerlili?inin sa?lanmas?na odaklanm??t?r. Bu kapsamda, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumunu test etmek amac?yla hem ke?fedici hem de do?rulay?c? analizler gerçekle?tirilmi?tir.

Yap? geçerlili?inin analizinde iki temel yöntem kullan?lm??t?r: **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ve **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)**. AFA, maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? ke?fetmek için kullan?l?rken; DFA ise belirlenen dört faktörlü yap?n?n örneklem verileri üzerinde ne kadar iyi temsil edildi?ini do?rulam??t?r. Bu analizler, ölçe?in tutarl? ve sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve zamana ba?l? de?i?mezlik olmak üzere iki ana ba?l?kta incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

?ç tutarl?l?k katsay?s? olarak **Cronbach Alpha** de?eri kullan?lm??t?r. Ara?t?rmada elde edilen yüksek Alpha de?eri, ölçe?in genel olarak güvenilir oldu?unu i?aret etmektedir. Ayr?ca, ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amac?yla **Test-tekrar test** yöntemi uygulanm??t?r. Bu yöntem, ölçek puanlar?n?n farkl? zamanlarda uyguland???nda istikrarl? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla yürütülen analizler, ölçe?in 4 alt boyuttan ve toplam 18 maddeden olu?tu?unu kesinle?tirmi?tir. Ba?lang?çta **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ile belirlenen bu faktör yap?s?, daha sonra **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** ile test edilmi? ve modelin iyi uyum gösterdi?i saptanm??t?r.

Maddelerin alt boyutlara da??l?m?, kavramsal olarak güçlü bir ayr?m? desteklemektedir. Kaç?nma alt boyutu en fazla maddeyi (8 madde) içerirken, ?li?ki alt boyutu en az maddeyi (2 madde) içermektedir. Bu da??l?m, üniversite ö?rencilerinin tutumlar?nda kaç?nma davran??lar?n?n ve ki?isel ili?ki kurma engellerinin belirgin psikometrik faktörler olarak öne ç?kt???n? göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Çe?idi: Geli?tirme (Development)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Puanlama "Kesinlikle Kat?lm?yorum" (1 puan) ile

ARABPSYCHOLOGY.COM

"Kesinlikle Kat?l?yorum" (5 puan) aras?nda de?i?mektedir. Olumlu ve olumsuz maddeler için ters puanlama uygulanmaktad?r.

Maddeler: 18 madde, 4 alt boyut.

Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon: Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik (Yakla??k 18-25 ya?)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler.

Ölçme Metodolojisi: Psikometrik ölçek geli?tirme, Yap?sal E?itlik Modellemesi (SEM) teknikleri kullan?larak geçerlik ve güvenirlik analizi yap?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alpha, **Test-tekrar test**, Kaç?nma, Empati, Kabullenme, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ERDAL CEYLAN

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Ara?t?rma makalesinde belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: erdlcyln.ec@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makale referans?nda belirtilen kurumsal adresler.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Ceylan ve Koç taraf?ndan 2021 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?im kurulmas? önerilir. Orijinal makalenin ba?lant?s? a?a??da sunulmu?tur.

Kaynaklar

Ceylan, E., & Koç, A. (2021). Üniversite ö?rencileri için insan immün yetmezlik virüsü/edinilmi? ba????kl?k yetmezli?i sendromu (HIV/AIDS) ile ya?ayan bireylere yönelik tutum ölçe?inin geli?tirilmesi. *Journal of Education and Research in Nursing, 18*(4), 375-382. doi:

ARABPSYCHOLOGY.COM

10.5152/jern.2021.71084.

Makale ba?lant?s?: jer-nursing.org

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: universite-ogrencileri-icin-insan-immun-yetmezlik-virusuedinilmis-bagisiklik-yetmezligi-sendromu.pdf

Üniversite Ö?rencileri için ?nsan ?mmün Yetmezlik Virüsü/Edinilmi? Ba????kl?k Yetmezli?i Sendromu (HIV/AIDS) ile Ya?ayan Bireylere Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

Derecelendirme: Olumlu maddeler için puanlama yap?l?rken "kesinlikle kat?lm?yorum" seçene?i 1 puan, "kesinlikle kat?l?yorum" seçene?i 5 puan olarak hesaplan?r. Olumsuz maddelerde ise tam tersi puanlama yap?l?r.

HIV/AIDS ile Ya?ayan Bireylere Yönelik Tutum Ölçe?i, 4 alt boyut ve toplamda 18 maddeden olu?mu?tur.

Alt Boyutlar:

Kaç?nma: M2, M4, M9, M10, M11, M13, M14, M18
Empati: M6, M8, M15, M16, M17
?li?ki: M3, M5
Kabullenme: M1, M7, M12

Maddeler:

HIV pozitif bireylerle ayn? yerde çal???rken huzursuz olmam
HIV pozitif çocuklar?n okudu?u bir okula çocuklar?m? göndermem
HIV pozitif bir ki?iyle flört etmem
HIV pozitif bir ki?inin pi?irdi?i yeme?i yemem
HIV pozitif bir ki?iyle evlenmem
HIV ile ya?ayan bireylerin ömür boyu bu hastal?kla ya?ayacak olmas? beni mutsuz eder
HIV pozitif bireyler, bu virüsü ta??mayan di?er insanlar?n sa?l??? için tehlikeli de?ildir
Arkada?lar?mdan birinin HIV pozitif oldu?unu ö?renmek beni üzer
HIV ile ya?ayan bireylerin kat?ld??? sosyal aktivitelere kat?lmam
HIV pozitif bireyler benimle konu?tu?unda kendimi gergin hissederim
HIV pozitif bir bireyle tokala?mam
HIV pozitif ki?ileri, t?pk? di?er arkada?lar?m? kabul etti?im gibi, olduklar? ?ekilde kabul ederim
HIV pozitif bir bireyin ya?ad??? evdeki tuvaleti kullanmam
HIV ile ya?ayan bir yak?n?ma evde bakmak istemem

ARABPSYCHOLOGY.COM

HIV pozitif bireylerin toplumdan d??lanmalar?na üzülürüm

Bir i?verenin bir çal??an?n? HIV pozitif oldu?u için i?ten ç?karmas? beni üzer.

HIV ile ya?ayan bireylerin özel hayat?na sayg? gösteririm

Kald???m yurttaki odamda HIV pozitif bir arkada??m?n olmas? beni rahats?z eder

ARABPSYCHOLOGY.COM